RÅDETS DIREKTIV 93/119/EF

af 22. december 1993

om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 43,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (1),

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet (2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (3), og

ud fra følgende betragtninger:

Ved Rådets direktiv 74/577/EØF (4) blev der fastsat bestemmelser om bedøvelse af dyr inden slagtning;

den europæiske konvention om beskyttelse af slagtedyr godkendtes på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 88/306/EØF (5); konventionen er mere vidtrækkende end de nuværende fællesskabsbestemmelser på dette område;

medlemsstaternes bestemmelser om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet har indflydelse på konkurrencevilkårene og dermed også på, hvorledes det fælles marked for landbrugsprodukter fungerer;

der bør derfor fastsættes fælles minimumsnormer for beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet for at sikre en rationel udvikling af produktionen og lette gennemførelsen af det indre marked for dyr og animalske produkter;

ved slagtning og aflivning af dyr skal disse skånes for enhver undgåelig smerte og lidelse;

det er imidlertid nødvendigt, at det tillades at udføre tekniske og videnskabelige undersøgelser og tage hensyn til særlige behov i forbindelse med visse religiøse ritus;

bestemmelserne bør også sikre, at dyr, der ikke omfattes af konventionen, er tilfredsstillende beskyttet på slagte- eller aflivningstidspunktet;

i den erklæring om dyrebeskyttelse, der er knyttet til slutakten til traktaten om Den Europæiske Union, opfordrer konferencen Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen samt medlemsstaterne til fuldt ud at tage hensyn til de velfærdsmæssige krav for dyr ved udarbejdelse og gennemførelse af fællesskabsforskrifter inden for den fælles landbrugspolitik;

fællesskabshandlingen i forbindelse hermed skal være i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet i traktatens artikel 3 B;

direktiv 74/577/EØF bør ophæves —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

1. Dette direktiv gælder for flytning, opstaldning, immobilisering bedøvelse, slagtning og aflivning af dyr, der opdrættes og holdes med henblik på fremstilling af kød, skind, pelsværk eller andre produkter og for aflivningsmetoder med henblik på bekæmpelse af epizootier.

2. Direktivet gælder ikke for

— teknisk og videnskabelige undersøgelser, der vedrører forhold efter stk. 1, udført under tilsyn af den kompetente myndighed

— for dyr, der aflives under kultur- eller sportsarrangementer

— for vildtlevende vildt, der aflives i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 92/45/EØF.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

1) slagteri: enhver virksomhed eller ethvert anlæg, herunder anlæg til flytning eller opstaldning af dyr, som anvendes til erhvervsmæssig slagtning af dyr, der er nævnt i artikel 5, stk. 1

2) flytning: aflæsning af dyr eller drivning af dem fra aflæsningsplatforme, stalde eller folde på slagterier til det lokale eller sted, hvor de skal slagtes

3) opstaldning: anbringelse af dyr i stalde, folde, på overdækkede arealer eller græsarealer, der anvendes

(1) EFT nr. C 314 af 5. 12. 1991, s. 14.
(2) EFT nr. C 241 af 21. 9. 1992, s. 75.
(3) EFT nr. C 106 af 27. 4. 1992, s. 15.
(4) EFT nr. L 316 af 26. 11. 1974, s. 10.
(5) EFT nr. L 137 af 2. 6. 1988, s. 25.

af slagterier for eventuelt at give dem den nødvendige pasning (vand, foder, hvile), før de slagtes

4) immobilisering: enhver metode, som er beregnet til at indskrænke et dyrs bevægelsesfrihed for at gøre bedøvelse eller aflivning effektiv

5) bedøvelse: enhver metode, som, når den anvendes på et dyr, hurtigt bringer dyret i bevidstløs tilstand, som varer, indtil døden indtræder

6) aflivning: enhver metode, som medfører, at et dyr dør

7) slagtning: aflivning af et dyr ved afblødning

8) kompetent myndighed: den centrale myndighed i en medlemsstat, som har ansvaret for veterinærkontrollen, eller enhver myndighed, som den har overdraget denne beføjelse.

Den religiøse myndighed i den medlemsstat, for hvis regning slagtningen foretages, har dog beføjelse til at anvende og kontrollere særlige bestemmelser vedrørende slagtning efter visse religiøse ritus. Denne myndighed er med hensyn til nævnte bestemmelser underlagt embedsdyrlægen som defineret i artikel 2 i direktiv 64/433/EØF.

Artikel 3

Dyrene skal skånes for undgåelig ophidselse, smerte og lidelse under flytning, opstaldning, immobilisering, bedøvelse, slagtning og aflivning.

KAPITEL II

Krav til slagterierne

Artikel 4

Slagterierne, herunder faciliteter og inventar, skal være konstrueret og drives således, at dyrene skånes for enhver form for undgåelig ophidselse, smerte og lidelse.

Artikel 5

1. Hovdyr, drøvtyggere, svin, kaniner og fjerkræ tilført til slagtning på slagterier skal:

a) flyttes og, om nødvendigt, opstaldes som angivet i bilag A

b) immobiliseres som angivet i bilag B

c) bedøves inden slagtning eller aflives omgående som angivet i bilag C

d) afblødes som angivet i bilag D.

2. Kravene i stk. 1, litra c), finder ikke anvendelser på dyr, der slagtes efter særlige metoder, der kræves i forbindelse med visse religiøse ritus.

3. Medlemsstaternes kompetente myndigheder kan under overholdelse af traktatens almindelige bestemmelser for så vidt angår virksomheder, der er omfattet af undtagelser i henhold til artikel 4 og 13 i direktiv 64/433/EØF, artikel 4 i direktiv 91/498/EØF og artikel 7 og 18 i direktiv 71/118/EØF, undlade at anvende bestemmelserne i stk. 1, litra a), og fremgangsmåderne for bedøvelse og slagtning i bilag C på fjerkræ, kaniner, svin, får og geder, hvis bestemmelserne i artikel 3 samt med hensyn til kvæg bestemmelserne i stk. 1, litra a), overholdes.

Artikel 6

1. Instrumenter, immobiliseringsanordninger, apparatur og anlæg til bedøvelse eller aflivning skal udformes, konstrueres, vedligeholdes og anvendes således, at bedøvelsen eller aflivningen foregår hurtigt og effektivt efter dette direktivs bestemmelser. Den kompetente myndighed kontrollerer, at instrumenter, immobiliseringsanordninger og apparatur til bedøvelse eller aflivning er i overensstemmelse med ovennævnte principper, og kontrollerer regelmæssigt, at de er i god stand og tjener formålet.

2. På slagtestedet skal der forefindes reserveapparatur og -instrumenter til brug i nødsituationer. Apparaturet og instrumenterne skal vedligeholdes og efterses med regelmæssige mellemrum.

Artikel 7

Flytning, opstaldning, immobilisering, bedøvelse, slagtning eller aflivning af dyr må kun foretages af personer, der har det fornødne kendskab og de fornødne færdigheder til at udføre arbejdet humant og effektivt i overensstemmelse med kravene i dette direktiv.

Den kompetente myndighed påser, at de personer, der varetager slagtningen, har de fornødne færdigheder, det fornødne kendskab og den fornødne faglige viden.

Artikel 8

Den kompetente myndighed foretager kontrollen og tilsynet med slagterierne og skal til enhver tid have fri adgang til alle dele af slagterierne for at sikre sig, at bestemmelserne i dette direktiv overholdes. Kontrollen og tilsynet kan imidlertid gennemføres i forbindelse med kontrolbesøg med andet formål.

KAPITEL III

Slagtning og aflivning uden for slagterier

Artikel 9

1. Ved slagtningen uden for slagterier af dyr, som er nævnt i artikel 5, stk. 1, gælder artikel 5, stk. 1, litra b), c) og d).

2. Medlemsstaterne kan dog indrømme undtagelser fra stk. 1, for så vidt angår ejerens slagtning eller aflivning af fjerkræ, kaniner, svin, får og geder uden for slagterier til eget forbrug, forudsat at bestemmelserne i artikel 3 er opfyldt, og at svin, får og geder først er blevet bedøvet.

Artikel 10

1. Hvis dyr, som er nævnt i artikel 5, stk. 1, skal slagtes eller aflives med henblik på sygdomsbekæmpelse, skal dette foregå som angivet i bilag E.

2. Opdrættede pelsdyr skal aflives som angivet i bilag F.

3. Overskydende daggamle kyllinger som defineret i artikel 2, nr. 3), i direktiv 90/539/EØF, af embryoner i rugeaffald skal aflives hurtigst muligt som angivet i bilag G.

Artikel 11

Artikel 9 og 10 gælder ikke, når det drejer sig om dyr, der i en nødsituation omgående skal aflives.

Artikel 12

Tilskadekomne eller syge dyr skal slagtes eller aflives på stedet. Den kompetente myndighed kan dog tillade transport af tilskadekomne eller syge dyr med henblik på slagtning eller aflivning, for så vidt dette ikke påfører dyrene ekstra lidelser.

KAPITEL IV

Afsluttende bestemmelser

Artikel 13

1. Om nødvendigt vedtager Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen andre bestemmelser om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet end dem, der er indeholdt i dette direktiv.

2. a) I det omfang, det er nødvendigt, ændres bilagene til dette direktiv af Rådet, der træffer afgørelse på forslag af Kommissionen efter proceduren i stk. 1, med henblik navnlig på tilpasning til den teknologiske og videnskabelige udvikling

b) Endvidere forelægger Kommissionen senest den 31. december 1995 Rådet en rapport, som er udarbejdet på grundlag af en udtalelse fra Den Videnskabelige Veterinærkomité ledsaget af relevante forslag med hensyn til anvendelsen af bl.a.:

— pistol med skarp ammunition, hvor kuglen drives i hjernen, eller andre gasarter end de i bilag C nævnte eller kombinationer heraf, der anvendes ved bedøvelse, herunder især kuldioxid til bedøvelse af fjerkræ

— andre gasarter end de i bilag C nævnte eller kombinationer heraf, der anvendes ved aflivning

— enhver anden bedøvelses- eller aflivningsmetode, som er videnskabeligt anerkendt.

Rådet tager stilling til disse forslag med kvalificeret flertal

c) Uanset litra a) forelægger Kommissionen senest den 31. december 1995 efter proceduren i artikel 16 Den Stående Veterinærkomité en rapport, som er udarbejdet på grundlag af en udtalelse fra Den Videnskabelige Veterinærkomité ledsaget af relevante forslag med henblik på at fastsætte:

i) nødvendig strømstyrke og varighed ved bedøvelse af de forskellige arter

ii) den nødvendige gaskoncentration og udsættelsesvarighed ved bedøvelse af de forskellige arter

d) De nationale bestemmelser på dette område finder, under iagttagelse af de almindelige bestemmelser i traktaten, fortsat anvendelse, så længe bestemmelserne i litra b) og c) ikke er gennemført.

Artikel 14

1. Kommissionens sagkyndige kan i det omfang, det er nødvendigt for en ensartet anvendelse af dette direktiv, udføre kontrol på stedet. Med henblik herpå kan de kontrollere et repræsentativt udsnit af anlæggene for at sikre sig, at den kompetente myndighed kontrollerer, at anlæggene opfylder kravene i dette direktiv.

Kommissionen underretter medlemsstaterne om resultatet af kontrollen.

2. Den i stk. 1 nævnte kontrol udføres i samarbejde med den kompetente myndighed.

3. Den medlemsstat, på hvis område der føres kontrol, yder de sagkyndige al den hjælp, der er nødvendig for gennemførelsen af deres opgave.

4. Gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel vedtages efter proceduren i artikel 16.

Artikel 15

Ved inspektion af slagterier eller virksomheder i tredjelande, der er autoriseret eller skal autoriseres til at kunne eksportere til Fællesskabet i overensstemmelse med EF-bestemmelserne, forvisser Kommissionens sagkyndige sig om, at dyr som nævnt i artikel 5 er blevet slagtet under vilkår, der sikrer mindst samme humane behandling som den, der er fastsat i dette direktiv.

Ved indførsel af kød fra et tredjeland skal det sundhedscertifikat, der ledsager kødet, suppleres med en attest som dokumentation for, at dette krav er overholdt.

Artikel 16

1. Når der henvises til proceduren i denne artikel indbringer formanden straks sagen for Den Stående Veterinærkomité, enten på dennes eget initiativ eller efter anmodning fra en repræsentant for en medlemsstat.

2. Kommissionens repræsentant forelægger komitéen et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Komitéen afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster. Det udtaler sig med det flertal, der er fastsat i traktatens artikel 148, stk. 2, for vedtagelse af de afgørelser, som Rådet skal træffe på forslag af Kommissionen. Ved afstemninger i komitéen tillægges de stemmer, der afgives af repræsentanterne for medlemsstaterne den vægt, som er fastlagt i nævnte artikel. Formanden deltager ikke i afstemningen.

3. a) Kommissionen vedtager de påtænkte foranstaltninger, når de er i overensstemmelse med komitéens udtalelse.

b) Når de påtænkte foranstaltninger ikke er i overensstemmelse med komitéens udtalelse, eller når der ikke er afgivet nogen udtalelse, forelægger Kommissionen omgående Rådet et forslag om de foranstaltninger, der skal træffes. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Såfremt Rådet ikke har truffet afgørelse inden udløbet af en frist på tre måneder fra den dato, på hvilken det har fået sagen forelagt, vedtages de foreslåede foranstaltninger af Kommissionen, medmindre Rådet med simpelt flertal har udtalt sig imod de pågældende foranstaltninger.

Artikel 17

Direktiv 74/577/EØF ophæves med virkning fra den 1. januar 1995.

Artikel 18

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser, herunder eventuelle sanktionsmuligheder, i kraft for at efterkomme dette direktiv pr. 1. januar 1995. De underretter straks Kommissionen herom.

Når medlemsstaterne vedtager disse love og administrative bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til dette direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

2. Fra den i stk. 1 fastsatte dato kan medlemsstaterne imidlertid under overholdelse af traktatens almindelige bestemmelser på deres område fastholde eller anvende bestemmelser, der er mere restriktive end dem, der er indeholdt i direktivet. De underretter Kommissionen om alle sådanne foranstaltninger.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 19

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 22. december 1993.

På Rådets vegne
J.-M. DEHOUSSE
Formand

BILAG A

KRAV TIL FLYTNING OG OPSTALDNING AF DYR PÅ SLAGTERIERNE

I. Almindelige krav

1. Slagterier, der tages i brug efter den 30. juni 1994, skal have egnet udstyr og faciliteter til rådighed til aflæsning af dyr fra transportmidler, og alle eksisterende slagterier skal have sådanne faciliteter til rådighed inden den 1. januar 1996.

2. Dyrene skal aflæsses så hurtigt som muligt efter ankomsten. Hvis der ikke kan undgås ventetid, skal de beskyttes mod ekstreme vejrforhold og have tilstrækkelig ventilation.

3. Hvis der er fare for, at dyrene forvolder skade på hinanden på grund af art, køn, alder eller oprindelse, skal de holdes og opstaldes adskilt fra hinanden.

4. Dyrene skal beskyttes mod ugunstige vejrforhold. Hvis dyrene har været udsat for høje temperaturer i fugtigt vejr, skal de afkøles på passende måde.

5. Det skal mindst hver morgen og aften undersøges, hvorledes dyrene har det.

6. Uden at dette berører bestemmelserne i kapitel VI i bilag I til direktiv 64/433/EØF, skal dyr, der har lidelser eller smerter under transporten eller ved ankomsten til slagteriet, samt ikke fravænnede dyr slagtes straks. Hvis dette ikke er muligt, skal de holdes for sig og slagtes hurtigst muligt og i hvert fald inden for to timer. Dyr, som ikke er i stand til at gå, må ikke trækkes hen til slagtestedet, men skal aflives der, hvor de ligger, eller, når det er muligt, og det ikke medfører nogen form for unødig lidelse, transporteres på en vogn eller lignende til nødslagtelokalet.

II. Krav gældende for dyr, der ikke leveres i containere

1. På slagterier med aflæsningsudstyr skal gangbanerne være forsynet med skridsikker belægning og om nødvendigt med sidebeskyttelse. Gangbroer og ramper skal være udstyret med sidevægge, gelændere eller anden beskyttelse for at hindre dyrene i at falde. Ind- og udgangsramper skal have den mindst mulige hældning.

2. Under aflæsning må dyrene ikke skræmmes, ophidses eller lide overlast, og de må ikke væltes omkuld. Dyrene må ikke løftes ved hoved, horn, ører, ben, hale eller pels, således at de påføres unødig smerte eller lidelse. Om nødvendigt skal dyrene ledes enkeltvis.

3. Dyrene skal flyttes med varsomhed. Drivgangene skal være udformet således, at risikoen for, at dyrene kommer til skade, mindskes mest muligt, og indrettet således, at deres socialadfærd udnyttes. Der må kun anvendes redskaber til at styre dyrene og kun i korte perioder. Redskaber, som giver elektriske stød, må kun anvendes til fuldvoksne kreaturer og svin, som ikke vil flytte sig, forudsat at stødene højst varer i to sekunder og kommer med tilstrækkeligt lange mellemrum, og at dyrene har plads til at rykke frem. Der må kun gives stød på bagpartiets muskulatur.

4. Der må ikke slås på dyrene eller trykkes på særligt følsomme dele af deres kroppe. Dyrenes haler må ikke knuses, vrides eller brækkes, og der må ikke gribes fat i dyrenes øjenhuler. Dyrenes må ikke tildeles unødige slag og spark.

5. Dyrene må ikke føres til slagtestedet, medmindre de kan slagtes med det samme. Hvis de ikke slagtes straks ved ankomsten, skal de opstaldes.

6. Uden at dette berører undtagelserne i medfør af bestemmelserne i artikel 4 og 13 i direktiv 64/433/EØF, skal slagterierne være udstyret med et tilstækkeligt antal folde, hvor dyrene kan anbringes på passende måde, og disse skal være beskyttet mod ugunstige vejrforhold.

7. Opstaldningsarealerne skal ud over at opfylde eksisterende EF-krav, have

   — skridsikre gulve, som ikke skader de dyr, som kommer i berøring med dem

— tilstrækkelig ventilation under hensyntagen til de højeste og laveste temperaturer og fugtighedsgrader, der kan forventes. Ved anvendelse af mekanisk ventilation, skal der forefindes nødanlæg til brug ved driftsforstyrrelser

— kunstig belysning, der er tilstrækkelig stærk til, at alle dyrene til enhver tid kan inspiceres; der skal om nødvendigt forefindes et tilstrækkeligt nødbelysningsanlæg

— udstyr til om nødvendigt at tøjre dyrene

— tilstrækkelige mængder strøelse af passende art til, at alle dyrene om nødvendigt kan overnatte i de pågældende lokaler.

8. Hvis slagterierne ud over ovennævnte opstaldningsarealer også anbringer dyrene i folde uden naturligt læ eller skygge, skal der være opstillet en passende form for beskyttelse mod ugunstige vejrforhold. Græsarealerne skal holdes i en sådan stand, at dyrene ikke udsættes for fysiske, kemiske eller andre sundhedsmæssige farer.

9. Dyr, som ikke straks ved ankomsten føres til slagtestedet, skal hele tiden have adgang til drikkevand ved hjælp af egnet apparatur. Dyr, som ikke er blevet slagtet senest tolv timer efter ankomsten til slagteriet, skal fodres og siden have begrænsede mængder foder med passende mellemrum.

10. Dyr, der holdes i tolv timer eller derover på et slagteri, skal opstaldes og eventuelt tøjres således, at de kan ligge ned uden besvær. Hvis dyrene ikke er tøjret, skal der fodres på en sådan måde, at de kan æde i fred.

III. **Krav gældende for dyr, der leveres i containere**

1. Containere, hvori der transporteres dyr, skal behandles varsomt; de må ikke kastes, tabes eller væltes. Om muligt skal de læsses og aflæsses horisontalt og mekanisk.

2. Dyr, der leveres i containere med perforeret eller fleksibel bund, skal aflæsses med særlig varsomhed for at undgå skader. I påkommende tilfælde skal dyrene aflæsses fra containerne enkeltvis.

3. Dyr, der er blevet transporteret i containere, skal slagtes så hurtigt som muligt; sker dette ikke, skal de om nødvendigt vandes og fodres i henhold til afsnit II, punkt 9.

BILAG B

IMMOBILISERING AF DYR INDEN BEDØVELSE, SLAGTNING ELLER AFLIVNING

1. Dyrene skal immobiliseres på passende måde, for at de ikke udsættes for undgåelig smerte, lidelse, ophidselse, læsioner eller kvæstelser.

   Ved rituel slagtning er det obligatorisk at immobilisere kvæg inden slagtningen med en mekanisk metode, der har til formål at undgå smerte, lidelse, ophidselse, læsioner eller kvæstelser.

2. Dyrenes ben må ikke bindes sammen, og dyrene må ikke ophænges før bedøvelsen eller aflivningen. Fjerkræ og kaniner kan dog ophænges før slagtningen, såfremt der træffes passende foranstaltninger til, at fjerkræet og kaninerne lige inden bedøvelsen er i en afslappet tilstand, således at behandlingen bliver så effektiv som muligt, og enhver unødvendig forsinkelse undgås.

   Fastholdelse af et dyr i fikseringsudstyr kan under ingen omstændigheder betragtes som ophængning.

3. Dyr, der bedøves eller aflives ved, at der på hovedet anvendes et mekanisk instrument eller en elektrisk strøm, skal immobiliseres i en sådan stilling, at apparaturet kan anvendes og betjenes let og præcist i det fornødne tidsrum. Den kompetente myndighed kan dog for hovdyrs og oksers vedkommende tillade anvendelsen af passende midler til at begrænse bevægelserne af dyrenes hoved.

4. Det elektriske bedøvelsesapparatur må ikke anvendes til at fastholde eller immobilisere dyrene eller til at få dem til at bevæge sig.

BILAG C

BEDØVELSE OG AFLIVNING AF DYR BORTSET FRA PELSDYR

I. TILLADTE METODER

A. **Bedøvelse**

1) Boltpistol

2) Bedøvelse med skydeapparat

3) Bedøvelse med elektrisk strøm

4) Bedøvelse med kuldioxid

B. **Aflivning**

1) Pistol eller gevær med skarp ammunition

2) Aflivning med elektrisk strøm

3) Aflivning med kuldioxid

C. Den kompetente myndighed kan dog tillade afhugning af hovedet, dislokation af halsen og anvendelse af et lufttomt rum som aflivningsmetode i forbindelse med bestemte arter, forudsat at bestemmelserne i artikel 3 og de særlige krav i punkt III i dette bilag overholdes.

II. SPECIFIKKE KRAV TIL BEDØVELSEN

Dyrene må ikke bedøves, hvis der ikke er mulighed for afblødning umiddelbart herefter.

1. *Boltpistol*

a) Instrumenterne skal anbringes således, at projektilet drives ind i hjernebarken. Hos hornkvæg er det forbudt at placere indskuddet i nakken.

Hos får og geder må indskuddet gerne placeres i nakken, hvis hornene forhindrer, at indskuddet placeres i panden. Indskuddet skal i så fald placeres lige bag hornene med retning mod munden, og afblødningen skal begynde senest 15 sekunder efter, at skuddet er affyret.

b) Ved anvendelse af boltpistol skal det sikres, at bolten går tilbage til udgangsstillingen efter hvert skud. Hvis den ikke gør det, må instrumentet ikke bruges igen, før det er blevet repareret.

c) Dyrene må ikke placeres i en bedøvelsesbås, hvis den person, der skal foretage bedøvelsen, ikke er parat til at foretage indgrebet, når dyret er placeret i båsen. Dyrene hoved må ikke immobiliseres, før bedøvelsen kan foretages.

2. *Bedøvelse med skydeapparat*

a) Dette er kun tilladt, hvis der anvendes et instrument med ikke-penetrerende bolt. Indskuddet skal placeres korrekt, og der skal anvendes en korrekt patronstørrelse i overensstemmelse med fabrikantens anvisninger, således at der opnås en effektiv bedøvelse uden kraniebrud.

b) Når der ved et begrænset antal kaniner anvendes penetrerende bold, skal dette dog foretages således, at dyrene omgående kommer i en tilstand af bevidstløshed, der varer, indtil døden indtræder, og de almindelige bestemmelser i artikel 3 skal overholdes.

3. *Bedøvelse med elektrisk strøm*

A. Elektroder

1) Der skal anbringes elektroder på en sådan måde, at dyrets hjerne omspændes. Desuden skal der træffes de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre god elektrisk kontakt, navnlig skal generende uld fjernes, og skindet skal gøres vådt.

2) Hvis dyrene bedøves eller aflives enkeltvis, skal apparaturet:

a) være forsynet med en anordning, som måler impedansen og sætter apparaturet ud af funktion, hvis der ikke kan opnås den krævede minimumsstrømstyrke

b) give et lyd- eller lyssignal i det tidsrum, strømmen går igennem dyret

c) være tilsluttet en anordning, som angiver spændingen og strømstyrken, og som er anbragt således, at den let kan aflæses.

B. Vandbade

1. Ved anvendelse af vandbade til bedøvelse af fjerkræ skal vandstanden kunne reguleres, således at der sikres en god kontakt med fuglens hoved.

Strømmens styrke og varighed fastsættes i dette tilfælde af den kompetente myndighed, således at det sikres, at dyret omgående kommer i en tilstand af bevidstløshed, der varer, indtil døden indtræder.

2. Når fjerkræ bedøves i grupper i et vandbad, skal der holdes en spændning, der er tilstrækkelig til at frembringe en strømstyrke, som er kraftig nok til, at hver fugl konstant er bedøvet.

3. Der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre en god strømgennemgang og navnlig en god kontakt og befugtning af denne kontakt mellem ben og slagtebøjler.

4. Vandbandene til fjerkræ skal være tilstrækkeligt store og dybe til den type fjerkræ, der skal slagtes, og må ikke løbe over ved tilførslen. Den elektrode, der er nedsænket i vandet, skal strække sig i hele vandbadets længde.

5. Om nødvendigt skal der være mulighed for at gribe ind manuelt.

4. *Bedøvelse med kuldioxid*

1) Kuldioxidkoncentrationen til bedøvelse af svin skal være mindst 70 volumenprocent.

2) Det kammer, hvor svinene kommer i kontakt med gassen, og det udstyr, som anvendes til at transportere svinene gennem det, skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at svinene ikke kommer til skade, brystkassen ikke sammentrykkes, og at de kan stå oprejst, indtil de mister bevidstheden. Der skal være tilstrækkelig belysning på fremførelsesmekanismen og i kammeret, således at svinene kan se andre svin eller deres omgivelser.

3) Kammeret skal være udstyret med anordninger, som måler CO_2-koncentrationen på det sted, hvor koncentrationen er størst, og som giver et klart lys- eller lydsignal, hvis CO_2-koncentrationen bliver lavere end det krævede niveau.

4) Svinene skal anbringes i folde eller containere på en sådan måde, at de kan se hinanden og transporteres ind i gassen inden 30 sekunder, efter at de er kommet ind i anordningen. De skal transporteres så hurtigt som muligt fra indgangen til det sted, hvor CO_2-koncentrationen er størst, og de skal være i kontakt med gassen i tilstrækkelig lang tid til at sikre, at de forbliver bevidstløse, indtil de er blevet aflivet.

III. SPECIFIKKE KRAV TIL AFLIVNINGEN

1) *Pistol eller gevær med skarp ammunition*

Disse metoder kan anvendes til aflivning af forskellige arter, navnlig opdrættet storvildt og hjortedyr, efter godkendelse fra den kompetente myndighed, der navnlig skal sikre, at de udføres af kvalificeret personale under overholdelse af de almindelige bestemmelser i dette direktivs artikel 3.

2) *Afhugning af hovedet og dislokation af halsen*

Disse metoder må kun anvendes til aflivning af fjerkræ efter godkendelse fra den kompetente myndighed, der navnlig skal sikre, at de udføres af kvalificeret personale under overholdelse af de almindelige bestemmelser i dette direktivs artikel 3.

3) *Aflivning med elektrisk strøm og kuldioxid*

Den kompetente myndighed kan tillade aflivning af forskelige arter ved hjælp af disse metoder, forudsat at såvel de almindelige bestemmelser i artikel 3 og de særlige bestemmelser i punkt 3 og 4 i

punkt II i dette bilag overholdes; den fastsætter endvidere med henblik herpå strømmens styrke og varighed samt kuldioxidkoncentrationen og udsættelsesvarigheden.

4) *Lufttomt rum*

Denne metode, der er forbeholdt aflivning uden afblødning af visse dyr til konsum, der tilhører arter af opdrættet vildt (vagtler, agerhøns og fasaner) må kun anvendes efter godkendelse fra den kompetente myndighed, der ud over at sikre sig, at kravene i artikel 3 er opfyldt, forvisser sig om, at

— dyrene anbringes i et lufttæt rum, hvor lufttomheden hurtigt etableres ved hjælp af en kraftig elektrisk pumpe

— det lave luftryk fastholdes, indtil dyrene er døde

— dyrene anbringes i grupper i transportcontainere, der kan skubbes ind i det lufttomme rum, hvis dimensioner er afpasset efter dette formål.

BILAG D

AFBLØDNING AF DYR

1. Når dyrene er blevet bedøvet, skal afblødningen påbegyndes så hurtigt som muligt efter bedøvelsen og skal være hurtig, kraftig og fuldstændig. Under alle omstændigheder skal afblødningen ske, inden dyret kommer til bevidsthed.

2. Alle dyr, der er bedøvet, skal afblødes, ved at mindst én af de to halspulsårer eller blodkar, som den udløber fra, gennembrydes.

   Efter at blodkarrene er gennembrudt, må der ikke foretages yderligere rensning til el-stimulering af dyrene, før afblødningen er færdig.

3. Hvis samme person står for bedøvelse, opkædning, ophejsning og afblødning af dyr, skal vedkommende foretage dem fortløbende på det enkelte dyr, før de indledes på et andet dyr.

4. Hvis fjerkræ afblødes ved automatisk halsskæring, skal der være nogen, som er parat til at gribe ind, så dyrene kan slagtes straks, hvis udstyret svigter.

BILAG E

AFLIVNINGSMETODER TIL SYGDOMSBEKÆMPELSE

Tilladte metoder

Enhver metode, som er tilladt efter bilag C, og som garanterer en sikker død.

Endvidere kan den kompetente myndighed under overholdelse af de almindelige bestemmelser i dette direktivs artikel 3, give tilladelse til, at der anvendes andre metoder til aflivning af de berørte dyr, idet den navnlig sikrer, at

— der træffes de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at dyrene aflives hurtigst muligt, og under alle omstændigheder inden de igen kommer til bevidsthed, hvis der anvendes metoder, der ikke medfører øjeblikkelig aflivning (f.eks. boltpistol)

— der ikke foretages yderligere med dyrene, før den kompetente myndighed har fastslået, at de er døde.

BILAG F

METODER TIL AFLIVNING AF PELSDYR

I. **Tilladte metoder**

1. Mekaniske instrumenter med penetrerende bolt, der drives ind i hjernen.
2. Injektion af en dødelig dosis af et bedøvelsesmiddel.
3. Aflivning med elektrisk strøm med hjertestop til følge.
4. Kulilte.
5. Chloroform.
6. Kuldioxid.

Den kompetente myndighed afgør, hvilken aflivningsmetode der er mest hensigtsmæssig til de forskellige berørte arter under overholdelse af de almindelige bestemmelser i dette direktivs artikel 3.

II. **Særlige krav**

1. *Mekaniske instrumenter med penetrerende bolt*

   a) Instrumenterne skal placeres således, at det sikres, at projektilet drives ind i hjernebarken.

   b) Denne metode er kun tilladt, hvis den efterfølges af øjeblikkelig afblødning.

2. *Injektion af en dødelig dosis bedøvelsesmiddel*

   Der må kun anvendes bedøvelsesmidler i sådanne doser og administreret på en sådan måde, at de forårsager øjeblikkelig bevidstløshed efterfulgt af døden.

3. *Anvendelse af elektrisk strøm med hjertestop til følge*

   Der anbringes elektroder på en sådan måde, at strømmen ledes gennem dyrets hjerte, idet der anvendes en så høj strømstyrke, at dyret straks mister bevidstheden og får hjertestop. Hvis der anbringes elektroder på mund og rectum, skal der imidlertid for ræves vedkommende anvendes en effektivværdi på 0,3 ampere i mindst tre sekunder.

4. *Anvendelse af kulilte*

   a) Det kammer, hvor dyrene kommer i kontakt med gassen, skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at dyrene ikke kommer til skade, og således, at de kan overvåges.

   b) Dyrene må først lukkes ind i kammeret, når det er blevet tilført ren kulilte til en kuliltekoncentration på mindst 1 volumenprocent.

   c) Der kan anvendes udstødningsgas fra en motor, der er beregnet til dette formål, til aflivning af medlemmer af mårfamilien og chinchillaer, hvis det ved forsøg er påvist, at den anvendte gas er:

      — tilstrækkelig afkølet

      — tilstrækkelig filtreret

      — fri for alle irriterende stoffer eller gasser

      — dyrene først lukkes ind, når kuliltekoncentrationen er nået op på mindst 1 volumenprocent.

   d) Gassen skal, når den indåndes, først medføre totalbedøvelse og derefter med sikkerhed medføre døden.

   e) Dyrene skal forblive i kammeret, indtil de er døde.

5. *Anvendelse af chloroform*

   Chloroform må anvendes til aflivning af chinchillaer, hvis følgende betingelser er opfyldt:

   a) Det kammer, hvor dyrene kommer i kontakt med gassen, skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at dyrene ikke kommer til skade, og således, at de kan overvåges.

b) Dyrene lukkes først ind i kammeret, når luften er mættet med chloroform.

c) Gassen skal, når den indåndes, først medføre totalbedøvelse og til sidst med sikkerhed medføre døden.

d) Dyrene forbliver i kammeret, indtil de er døde.

6. *Anvendelse af kuldioxid*

Kuldioxid fra en beholder kan anvendes til aflivning af medlemmer af mårfamilien og chinchillaer, hvis:

a) det kammer, hvor dyrene kommer i kontakt med gassen, er udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at dyrene ikke kommer til skade, og således at de kan overvåges

b) dyrene først lukkes ind i kammeret, når luften har nået den størst mulige kuldioxidkoncentration, der er tilført i ren form

c) gassen, når den indåndes, først medfører totalbedøvelse og til sidst med sikkerhed døden

d) dyrene forbliver i kammeret, indtil de er døde.

BILAG G

AFLIVNING AF OVERSKYDENDE DAGGAMLE KYLLINGER OG EMBRYONER I RUGERIAFFALD

I. Tilladte metoder til aflivning af daggamle kyllinger

1. Anvendelse af mekanisk apparatur, der medfører hurtig død.
2. Kuldioxid.
3. Den kompetente myndighed kan imidlertid give tilladelse til, at der anvendes andre videnskabeligt anerkendte aflivningsmetoder, hvis de er i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser i artikel 3.

II. Særlige krav

1. *Anvendelse af mekanisk apparatur, der medfører hurtig død*

   a) Dyrene skal aflives med et apparatur, som indeholder hurtigt roterende mekaniske drevne knive eller skumgummidupper.

   b) Apparaturets kapacitet skal være stor nok til, at alle dyr straks aflives, selv om der er tale om aflivning af et større antal dyr.

2. *Anvendelse af kuldioxid*

   a) Dyrene skal anbringes i en atmosfære med den højst mulige kuldioxidkoncentration, der er tilført i ren form.

   b) Dyrene skal forblive i den nævnte atmosfære, indtil de er døde.

III. Tilladte metoder til aflivning af embryoner i rugeriaffald

1. For straks at aflive levende embryoner skal alt rugeriaffald behandles i det mekaniske apparatur, der er omhandlet i afsnit II, punkt 1.
2. Den kompetente myndighed kan dog tillade, at der anvendes andre videnskabeligt anerkendte aflivningsmetoder, hvis de er i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser i artikel 3.